

neratie volgt, is de illuminatie, de verlichting, die aan elk kind Gods ten deel valt, maar die, naar reeds Bileams voorbeeld uitwijst, dan ook specifiek van de inspiratie verschilt.

Fout is dus ook niet minder hun voorstelling, alsof de nieuwe elementen der openbaring, die de Schriften der Profeten en Apostelen ons bieden, op waren geklommen uit den bodem van hun door goddelijke aanraking verhoogd ethisch gemoedsleven. Immers ook al ware het mogelijk, de zonde uit hen weg te denken, dan nog zou omgekeerd het leven door het Woord gewekt worden; daar toch Jezus niet zegt: „Dit is u kennen, dat ze eeuwig leven hebben”, maar omgekeerd „dit is het eeuwige leven, dat ze u kennen”; — door het Woord is de schepping, door het zaad des Woords de herschepping onzer ziel. Doch nu bovendien de zonde de harmonie in hen bleef verstoren, moet de afscheiding tusschen het ethische en aletheische in de openbaringsorganen nog zooveel te sterker worden vastgehouden ³⁸). Of is het niet zoo? Zeer begenadigde zielen verstaan soms zoo ongelooflijk weinig, en in anderen, die, o zoo veel verstaan, is de mate van genade soms zoo schaamteloos onmerkbaar. Och, den ethischen overkomt hier wat Rome overkwam, toen ze om een onfeilbaren Christus te bezitten, een buiten zonde ontvangen Maria eischten; want op gelijke wijs loochenen ook zij immers der Schrifture onfeilbare gedachte, omdat ethisch in de ziel harer schrijvers de onzondige moeder van zoo onfeilbare gedachte ontbrak. Wel bezien is hun „theanthropisch” d. i. „godmenschelijk” leven dan ook niets dan een uit dezelfde grondwaling gesproten verwarring van begrippen. Een „godmenschelijk” leven toch, dat zich door tinctuur, gelijk de theosophen droomen, of, wilt ge, atoomsgewijs, aan de verlost en zou mededeelen, is een door en door ongereformeerde, eer dan nog, om de *communicatio idiomatum*, pseudo-luthersche stelling, op niets minder dan een *confusio naturarum*, d. i. een pantheïstische vermenging van goddelijk en menschelijk gegrond! ³⁹)

En fout is eindelijk evenzeer de vervalsching, die ze dusdoende in de belijdenis van den Heiligen Geest indragen. Eensdeels doordien ze den persoonlijken Heiligen Geest voortdurend voor identisch nemen met zijn bezielend reflex in de gemeente, Hem noemend haar familiegeest. En ten anderen, doordien men den Heiligen Geest tot het ethische terrein, (het terrein van wet en norma, wil en oordeel) beperkend, Hem den eeretitel van Verkondiger der diepten Gods, d. i., van Meedeeler en Ingever van bewuste gedachten, feitelijk betwist.

Mijn tweede opmerking geldt evenzeer een verwarring, nu niet in twee verschillende sferen, maar van wel te onderscheiden ontwikkelingsperioden in eenzelfde sfeer.